

Nr 405.

Av herr **Hallén m. fl.**, om anslag till avlöning åt svensk sjömanspastor i Gdynia.

På framställning av Kungl. Maj:t har 1934 års riksdag beviljat för tiden 1 juli 1934—30 juni 1935 dels såsom bidrag till avlöning av svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder ett extra anslag av 45 500 kronor, dels ock för bestridande av dyrtidstillägg åt svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder ett extra förslagsanslag av 12 000 kronor.

Fr. o. m. budgetåret 1931/1932 utgår anslag till avlöning av en svensk sjömanspräst i Danzig och Gdynia, sedan med frivilliga gåvomedel avlönad sjömanspräst redan fr. o. m. 1 juli 1929 hade varit stationerad i Danzig med uppdrag att även ägna sin verksamhet åt Gdynia. I sistnämnda hamn inrättades en under samma sjömanspräst lydande assistentbefattning 1 april 1930.

Emellertid visade det sig på grund av den svenska sjöfartens enastående kraftiga utveckling i såväl Danzig som Gdynia snart nog omöjligt för en ensam prästerlig kraft att räcka till för arbetet i bägge nämnda hamnar. Till följd härav förordnades en särskild sjömanspräst till Gdynia fr. o. m. 20 sept. 1932.

F. n. finnas således genom sjömansvårdsstyrelsens försorg två sjömanspräster anställda i Danzig och Gdynia, ehuru avlöning av statsmedel endast utgår till en av dem, nämligen den i Danzig stationerade prästen, medan avlöningen åt sjömansprästen i Gdynia bestrides med insamlade gåvomedel.

Till belysning av de stora och ständigt växande krav, som ställas på sjömansvårdens verksamhet i Gdynia, åberopas följande förhållanden.

Sverige intager i sjöfartshänseende i Gdynia den ojämförligt främsta platsen bland alla nationer. Sålunda uppgick år 1932 antalet inkomna svenska fartyg till 1 147, motsvarande 28,48 procent av den sammanlagda sjötrafiken å staden, under det att den polska sjöfarten, som kom närmast i storleksordning, motsvarade allenast 18,62 procent. Danmarks andel utgjorde 11,87 och Norges blott 7,6 procent.

År 1933 hade svenska trafiken ytterligare ökat till 1 245 inkomna fartyg. Denna fortgående stegring sammanhänger bl. a. med att Gdynia allt mera upphört att vara en speciell kolhamn. Många nya kajanläggningar och magasin ha under nämnda år tagits i bruk för importhandelns ändamål, och transitohandeln från Polen till söderut belägna länder har utökats.

Att den svenska sjömansvården under sådana förhållanden har ett snart sagt obegränsat arbetsfält i Gdynia, säger sig självt. Den nuvarande omfattningen av sjömansvårdens olika verksamhetsgrenar i Gdynia, liksom även

Statistiska uppgifter från den kyrkliga verksamheten

	Antwerpen	Buenos Aires	Calais o. Dunkerque	Danzig	Gdynia	Genua ³	Helsingfors m. bistationer	Hull
<i>Högmässor o. andaktstund</i>	66	49	94	92	205	32	87	55
Deltagare	3 641	1 721	3 091	4 901	8 708	1 115	17 391	1 784
Nattvardsgångar	1	4	—	2	1	—	4	—
Kommunikanter	9	23	—	6	12	—	162	—
Kyrkliga förrättningar ¹	8	65	3	5	5	3	66	2
<i>Besökande i lärummet ...</i>	13 918	8 732	12 827	13 690	17 321	6 061	272	9 995
Skrivna brev	3 260	2 152	2 585	3 294	3 322	318	—	1 554
Ankomna brev	1 471	2 033	436	819	731	73	—	408
Tidningar och tidskrifter	56	38	41	43	40	44	16	42
Volymer i biblioteket ...	ca 400	450	835	350	210	610	185	275
Boklån	154	706	171	250	73	53	67	12
Utdelade böcker	330	ca 50	18	—	—	22	—	25
Utdelade biblar och testamenter	3	14	7	8	3	2	—	7
<i>Samkväm och fester ...</i>	107	53	105	123	204	33	25	99
Därav med föredrag	26	50	42	75	110	11	6	9
Deltagare	6 545	3 130	3 582	6 876	9 441	1 028	1 655	3 880
Utflykter	11	15	—	19	7	7	2	3
Deltagare	104	262	—	405	214	75	70	73
<i>Skeppsbesök</i>	754	211	698	1 269	1 783	361	7	365
Besök i svenska resp. nordiska hem	67	402	—	64	35	69	—	46
Besök hos sjuka	77	314	134	70	105	114	63	21
Hjälpta personer	85	227	1 965	45	—	52	106	—
Värdet av utdelat understöd	330	415	675	410	—	214	omk. 6 600	—
Besökta fångar	2	1	—	1	1	—	—	1
Besök hos dem	25	1	—	1	3	—	—	1
<i>Hemsända penningar kr...</i>	6 731	2 100	5 525	3 500	2 308	550	—	3 769: 60
Till förvaring mottagna medel kr.	1 300	19 250	3 960	—	320	483	—	740
Efterfrågade saknade sjömän	2	7	—	—	—	—	—	—
Därav anträffade	—	5	—	—	—	—	—	—
<i>Svenska eller nordiska² fartyg</i>	488 ⁵	59 ⁵	437 ²	1 125 ⁴	1 595 ⁴	318 ²	80 ⁵	227 ⁶
Befäl och manskap å dessa	10 000	1 500	7 865	17 844	30 600	8 309	1 136	4 375

¹ Dop, konfirmationer och jordfästningar.² Gäller platser, där verksamheten omfattar även andra nordiska sjömän.

sjömän och andra landsmän i utlandet år 1933.

Kiel	Köpen- hamn	London	Mel- bourne	Oslo	Reval, Est- land samt Riga	Rotter- dam	Skagen, Hirtshals o. Kristi- ansand	Stettin	West Hartle- pool	Summa
118	112	58	35	111	67	54	65	73	47	1 420
7 158	21 656	3 314	940	10 122	5 370	2 087	3 324	929	1 625	98 877
6	13	—	—	5	7	7	—	—	1	51
300	402	—	—	87	155	—	—	—	6	1 162
9	54	8	14	83	29	—	1	—	3	358
a 2500	8 279	10 813	3 020	5 269	1 800	15 493	5 354	2 587	6 498	154 429
850	5 160	5 909	622	61	75	2 075	748	448	2 062	34 495
740	4 727	1 445	724	423	87	540	123	39	84	14 903
50	36	55	54	28	7	56	25	28	50	709
375	2 250	450	1 405	2 400	—	650	420	300	150	11 715
229	823	164	48	611	—	807	34	6	39	4 247
168	260	364	—	15	—	300	1	—	—	1 553
25	40	—	2	12	25	—	—	—	2	150
93	157	109	22	25	7	95	3	25	65	1 350
33	87	56	9	8	3	41	—	5	18	589
4 560	8 298	7 777	1 701	2 543	410	4 524	332	398	2 602	69 282
5	3	6	9	2	3	—	—	1	1	94
—	140	72	75	73	55	—	—	6	15	1 639
61	876	597	146	6	45	446	689	476	290	9 080
461	307	c:a 150	701	581	155	75	—	—	59	3 172
177	161	45	100	712	16	57	52	—	57	2 275
400	729	26	70	2 259	18	55	1	36	10	6 084
2 800	9 000	218: 50	280	7 374	392	418: 50	100	55	omkr. 100	29 382
1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	13
1	—	—	—	8	—	—	—	—	—	40
2 981	1 835	10 262: 60	1 338: 55	—	—	6 401: 90	130	—	1 276	48 708: 65
595	25	2 444: 40	—	—	—	3 419	—	—	—	32 536: 40
—	8	—	9	1	—	—	—	—	—	27
—	3	—	5	1	—	—	—	—	—	14
49 ³	918 ⁵	551 ⁵	53 ²	157 ⁵	69 ⁵	571 ⁵	5 729 ²	246 ⁵	232 ²	12 904
615	5 724	10 000	1 871	3 500	1 300	11 420	28 645	2 250	4 400	151 354

³ Statistiken betr. Genua innefattar i år endast Genua och ej Marseille.

⁴ Endast svenska och norska fartyg.

⁵ Endast svenska fartyg.

av verksamheten i Danzig, belyses av vidfogade statistiska uppgifter från sjömansvårdsstyrelsens stationer under år 1933. Den särdeles omfattande och krävande verksamhet, som återspeglas i nämnda statistiks siffror från Danzig och Gdynia, har endast möjliggjorts därigenom att nämnda styrelse i vardera hamnen, förutom sjömanspräst, underhåller dels en manlig assistent, dels en läsrumsföreståndarinna.

Arbetets utveckling har dock helt naturligt medfört ständigt ökade ekonomiska upppoffringar. Dessa ha varit så mycket mera kännbara, som verksamheten på grund av den svenska valutans alltsedan september 1931 pågående internationella depreciering tillskyndats särdeles betydande allmänna utgiftsökningar. Dessa ha enligt gjorda beräkningar uppgått till 42 000 kronor under år 1932 och 46 000 kronor år 1933. För 1934 torde ifrågavarande merutgift böra anslås till minst 42 000 kronor. De sammanlagda merkostnader, som sjömansvårdsstyrelsen således åsamkats genom den svenska kronans depreciering under åren 1932—34, uppgå till det högst betydande beloppet av 120 000 kronor. Då sjömansvårdsstyrelsen härigenom, trots stigande inkomster under de sista åren, fått vidkännas en avsevärd ökning av sin skuldsättning, måste en avlyftning av de årliga kostnader, som åtgå till avlöning av sjömansprästen i Gdynia, anses som ett särdeles nödvändigt bidrag till åstadkommande av ekonomisk stabilitet och ostörd verksamhet.

I den s. k. sjömansutredningen (betänkande angående frågan om lämpliga åtgärder till skydd för sjömän vid besök i utländska hamnar, avgivet den 21 dec. 1933) framhålles kraftigt det trängande behovet av att staten övertager avlöningen även av sjömansprästabefattningen i Gdynia på villkor, att lokalfrågan på nämnda ort bringas till lösning så fort omständigheterna det medgiva.

Nu har polska regeringen, som visat sig högt skatta det svenska kulturarbete, som i Gdynia bedrives, skänkt en stor och välbelägen tomt till den byggnad, som sjömansvårdsstyrelsen här kommer att uppföra. Styrelsen har granskat och godkänt ritningar till berörda bygge, som omfattar samlings-salar, läsrum, kafé- och klubblokaler samt bostad för sjömanspastorn och assistenten. Det av sjömansutredningen uppsatta villkoret för statens övertagande av avlöningen av denna befattning, nämligen en snar lösning av lokalfrågan, blir alltså nu uppfyllt.

Som framgår av bifogade statistiska tablå, uppgick antalet besök, avlagda år 1933 å sjömansvårdsstyrelsens läsrumslokaler i Gdynia, till 17 321. För 1934 steg denna siffra enligt nyligen ingångna uppgifter till 21 509, varigenom stationen i Gdynia ryckt upp till den främsta platsen bland alla sjömansvårdsstyrelsens utposter i främmande hamnar i fråga om besöksfrekvensen.

Det arbete, som av sjömanspastorn i Gdynia bedrives bland det svenska sjöfolket, är utomordentligt aktivt och mångskiftande: gudstjänster, skeppsbesök, klubb- och församlingsaftnar med sång, musik och föreläsningar,

idrottstävlingar, studieutflykter o. d., alltsammans präglad av ovanligt stor anslutning från sjöfolkets sida. Den sammanhållande och stödjande kraft, som genom denna verksamhet kan skänkas sjöfolket gentemot hamnstädernas kriminalitet, sedeslöshet och dryckenskap, är så känd och omvitnad, att det ej behöver närmare utvecklas.

Men det bör också kunna med fog hävdas, att denna svenska kulturgärning för en så stor del av landets ungdom, som det i Gdynia är fråga om, icke skall basera sin verksamhet enbart på kyrkokollekter, gåvor av föreningar etc. Frånsett avlöningen åt sjömanspastorn, belöpa sig sjömansvårdsstyrelsens utgifter för verksamheten vid stationen i Gdynia år 1935 till 18 190 zlotych, enligt nuvarande kurs 75:75 svarande mot 13 779 kronor. Det bör vara statsmakternas sak att svara för avlöningen till den man, som har ansvaret och ledningen för detta arbete.

Det hemställs därför,

att riksdagen ville anslå 5 000 kronor till avlöning åt svensk sjömanspastor i Gdynia och fördenskull höja anslaget till avlöning av svenska sjömanspräster från 45 500 kronor till 50 500 kronor ävensom besluta, att å nämnda tjänst skall utgå dyrtidstillägg efter enahanda grunder som för övriga sjömanspräster.

Stockholm den 18 januari 1935.

<i>Harald Hallén.</i>	<i>Carl Lindberg</i> i Stockholm.	<i>Nils Holmström.</i>
<i>Emil Olovson,</i> Västerås.	<i>Gustaf Olsson</i> i Ramsta.	<i>David Gustavson,</i> Västerås.
<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>Albert Johansson.</i>	<i>Axel Hansson,</i> Rubbestad.
<i>Gust. E. Andersson.</i>	<i>Anders Andersson,</i> Falkenberg.	<i>Johan Johnsson,</i> Norrahammar.
<i>Erik Lundbom.</i>	<i>And. Hilding.</i>	<i>Alfr. Nilsson,</i> Steneberg.
<i>E. W. Norén.</i>	<i>Ad. Wallerius.</i>	<i>Carl Björling.</i>
<i>Ivar Österström.</i>	<i>Einar Lind.</i>	<i>Nils Persson.</i>
<i>Elof Ljunggren.</i>	<i>Osc. Werner,</i> Höjen.	<i>Aron Gustafsson,</i> Lekåsa.

<i>Arvid Gardell,</i> Stenstu.	<i>A. S. Fält.</i>	<i>Verner Hedlund.</i>
<i>O. E. Sandberg.</i>	<i>K. A. Ryberg.</i>	<i>Gustaf Pettersson,</i> Hällbacken.
<i>Oscar Osberg.</i>	<i>P. Persson</i> i Trången.	<i>Ernst Åqvist.</i>
<i>Gust. Svedman.</i>	<i>Ejnar Jonsson.</i>	<i>A. E. Elmroth.</i>
<i>Ruth Gustafson.</i>	<i>Olivia Nordgren.</i>	<i>Birger Petersson</i> i Lerbäcksbyn.
<i>Hjalmar Gustafson</i> i Dädesjö.	<i>Per Pehrsson.</i>	<i>Vira Eklund.</i>
<i>Gustav Johanson,</i> Hallagården.	<i>John Gustafsson</i> i Välsnäs.	<i>Bertil Andersson,</i> Surahammar.
<i>Georg Nyblom.</i>	<i>Ernst V. Olsson,</i> Staxång.	<i>David Larsson.</i>
<i>Frans Hansson.</i>	<i>Wilhelm Beck.</i>	<i>Josef Hagman</i>
